

Jaarverslag 2022

colofon

Stichting Joods Monument Ede
Soesterweg 404, 3812 BK Amersfoort
www.stichtingjoodsmonumentede.nl
Email: info@stichtingjoodsmonumentede.nl
IBAN: NL60RABO0307803740
KvK: 63265133

Bestuursleden 2022

Voorzitter: Eric Mackay
Secretaris: Noor Hellmann
Penningmeester: Frank Overweg
Lid (fondsenwerving) Elianne Rookmaaker

We blikken terug op een jaar waarin de corona-restricties die aanvankelijk golden ons als Stichting Joods Monument Ede opnieuw parten speelden. Maar ook was het een jaar waarin we een belangrijk besluit hebben genomen in zake de vernieuwing van het Joods monument in Ede.

Sobere Holocaustherdenking

In januari waren wegens de covid-pandemie beperkende maatregelen van kracht die inhielden dat er geen bijeenkomsten georganiseerd konden worden en mensen afstand van elkaar moesten houden. Zodoende besloten we in overleg met de gemeente Ede dat er geen Holocaustherdenking zou plaatsvinden, zoals we die normaal gesproken op de laatste zondag van januari organiseren. Net als in 2021 bleef het bij een kleine stille herdenking en herdachten we de slachtoffers van de Holocaust met het leggen van kransen bij het monument.

Gastles Marnix College

Jaarlijks geeft onze stichting op het Marnix College, in samenwerking met docenten geschiedenis van de school, een gastles die betrekking heeft op de Tweede Wereldoorlog. Van meet af aan is gekozen voor een persoonlijk verhaal, verteld door een Joodse overlevende. Dit is meermaals gedaan door Paul Hellmann die als kind ondergedoken zat in Ede. Zijn eveneens in Ede ondergedoken vader werd verraden en naar een vernietigingskamp gestuurd.

Vorig jaar had Paul Hellmann aangegeven dat hij vanaf 2022 het geven van gastlessen wilde beëindigen. Mensen die de Jodenvervolging hebben overleefd en hun persoonlijke ervaringen kunnen delen zijn er steeds minder. In overleg met de docenten werd besloten dat Noor Hellmann, secretaris van Stichting Joods Monument Ede, de gastles van haar vader Paul zou overnemen. Zij vertelde dit jaar aan de leerlingen van 3 mavo, 3 havo en 3 vwo wat Paul en zijn vader in de oorlog is overkomen.

Dodenherdenking

In het voorjaar van 2022 waren de coronamaatregelen opgeheven. Bijeenkomsten met publiek waren weer mogelijk. De 4 mei-herdenking bij het Mausoleum op de Paasberg kon dit jaar dan ook weer als vanouds plaatsvinden. Dodenherdenking bij het Joods monument is traditiegetrouw een sobere aangelegenheid die bestaat uit het leggen van kransen. Verkenner van de scoutingvereniging vormden een erewacht terwijl publiek langs het monument liep en steentjes legde.

Bestuur

Zowel Eric Mackay, als Elianne Rookmaaker en Frank Overweg kondigden aan hun taak als bestuurslid op te zeggen. Ze hadden andere activiteiten die hun aandacht vragen en vonden het tijd plaats te maken voor nieuwe leden. Alle drie wilden ze echter pas stoppen als er nieuwe bestuursleden waren gevonden. Bestuurslid Rivka van Ooijen had al eerder een stap teruggedaan en is dit jaar uitgeschreven als bestuurslid.

Langetermijnvisie

Er is nagedacht over de vraag hoe we in de toekomst blijven functioneren. Is er voldoende reden om als zelfstandige stichting te blijven bestaan? Of is het wellicht zinvoller om verder te gaan als adviesorgaan dat met de gemeente meedenkt over de invulling van de Holocaustherdenking. Het adviesorgaan zou dan verantwoordelijk zijn voor de inhoudelijke kant van de herdenking. In die nieuwe constructie draagt de gemeente zorg voor de logistieke en praktische organisatie – en borgt het joods erfgoed in de gemeente Ede. Een besluit hierover werd niet genomen.

De gemeente gaf aan dat zij de Holocaustherdenking blijvend ondersteunt, maar dat daarbij medewerking van een Joodse stichting of van mensen met expertise op het gebied van joodse zaken nodig is

Gedenkplaat monument

In 2021 is het bestuur bij Roger Nowacki, de ontwerper van het Joods monument, geweest om te overleggen over een ontwerp van een vernieuwd monument met een geactualiseerde namenlijst. Hij had twee ontwerptekeningen gemaakt: één van een geheel nieuw monument en één die uitgaat van het bestaande monument waarop een nieuwe dekplaat wordt gelegd.

In 2022 zijn we opnieuw rond de tafel gaan zitten met de ontwerper. De twee offertes die hij had uitgebracht ontliepen elkaar nauwelijks in prijs. In beide gevallen zijn de kosten rond tienduizend euro. Uiteindelijk is gekozen voor een nieuwe plaat die op de bestaande komt te liggen. Het monument dat in 2012 is opgericht zal zodoende intact blijven.

Destijds bij de oprichting waren vijftig namen bekend van Joden die in de gemeente Ede zijn opgepakt en in vernietigingskampen de dood vonden. Deze staan op het monument. Het monument vermeldt ook leeftijd, geboorteplaats en plaats van overlijden. Nu na uitvoerig onderzoek het aantal namen meer dan verdrievoudigd is moest de beschikbare ruimte op de dekplaat anders ingedeeld worden. Er is gekozen voor vermelding van naam en leeftijd. Mochten er in de toekomst toch nog nieuwe namen boven water komen dan zullen die opgenomen worden in de lijst van het Digitaal Joods monument Ede. Bij het monument op de Paasheuvel zal een bordje geplaatst worden dat verwijst naar het digitale monument.

Herinrichting Memorial Park Ede

De Gemeente Ede was bezig met herinrichting van het Stadspark. Onderdeel daarvan was het aanleggen van een nieuwe padenstructuur. Het huidige pad langs het Joods monument zou daarbij verdwijnen. Omdat dit consequenties had voor de ligging van het monument hebben we overlegd met de gemeente en de projectleider van de herinrichting. Besloten is om het monument een tiental meters te verplaatsen naar het nieuw aan te leggen pad. Ook het bankje bij het monument moet meeverhuizen. Op de toekomstige locatie zal voldoende ruimte zijn voor de Holocaustherdenking.

Fondsenwerving

Om de aanpassing van het monument te bekostigen zijn we gestart met geldwerving. Een brief met een oproep tot financiële ondersteuning is gestuurd naar diverse serviceclubs, fondsen en particulieren die jaarlijks een uitnodiging voor de Holocaustherdenking krijgen. De gemeente die ook werd benaderd zegde een bijdrage van vijfduizend euro toe. Er kwamen meer giften binnen. We sloten 2022 af met een banksaldo van € 8,259.